

Viulun sointi syntyy oikeissa käsissä

Mika Lahtinen on yksi yhdeksästä viulunrakentajien ammattiyhdistyksen jäsenestä

HANS-PETER WECKMAN

Suuri osa viulunrakentajan työpäivästä kuluu soitinten korjaamiseen ja puhdistamiseen. Uuden viulun rakentaminen kestää kolme kuukautta.

VIULUNRAKENTAJA Mika Lahtinen istuu tuolilla pöytälampun valokeilassa ja katselee tarkkaavaisena asiakkaan tuomaa joutua kädessään.

Pieni ja nopea korjausoperaatio saattaa näyttää helpolta, mutta on osa vuosien kokemuksen tuomaa varmuutta.

”Iso osa työnkuvastani on jousisoittimien korjauksia ja puhdistusta”, Lahtinen kuvailee ja antaa jousen takaisin tyytyväiselle asiakkaalle.

Kouluttautuminen ei ole helppoa, sillä arvostetut koulut ovat vähässä. Opia voi hakea myös kisällinä.

”Opiskelin ensin Ikaalisten soitinrakennuskoulussa. Tein sen jälkeen kolmevuotisen tutkinnon Newarkin viulunrakennuskoulussa Englannissa ja työskentelin **Risto Wainion** apuna Helsingissä.”

Alalla Mika Lahtinen on ollut jo 22 vuotta. Hän on yksi yhdeksästä Suomen viulunrakentajien killan ammattiyhdistyksen jäsenestä.

VIULU RAKENNETAAN tavallisesti kolmesta eri puulajista. Kansi on kuusta ja mustat osat ebenpuuta. Sivuihin, kaulaan ja pohjaan käytetään vaahteraa.

Soittimien rakentaminen kestää noin kolme kuukautta, joista varsinaista työaikaa on vain kuukausi. Varsinkin lakaukseen ja lakan huolelliseen kuivattamiseen kuluu aikaa.

”Viulun viimeistely ja lakkaus vaikuttavat ääneen paljon. Ne on tehtävä huolella”, rakentaja kuvailee.

Sointiin voi rakennusvaiheessa vaikuttaa paljon myös pienillä rakenteellisilla muutoksilla.

”Kun kaiken tekee alusta loppuun itse, tulee soitin tutuksi.”

Käsin tehdyn viulun hinta alkaa noin 6000 eurosta. Lahtinen tekee useimmat viulut nykyään mittatilaustyönä.

”Ostopäätös tehdään kuitenkin vasta, kun soittaja saa valmiin viulun käsiinsä. Soittimen ääni on sen verran henkilökohtainen juttu.”

VIULUN MALLI on pysynyt pitkään hyvin samanlaisena.

Kopioituimmat mallit pohjautuvat Italiassa 1600- ja 1700-luvun taitteessa työskennelleen **Antonio Stradivarin** soittimiin. Näissä viuluissa yhdistyvät sekä loistava käsityö että sointi. Jyväskylän viulunrakentajakin kaapista löytyy aidosta Stradivariuksesta valettu kipsikopio.

”Tämä on hienon viulun malli, mutta parhaat soittimet eivät synny kopioimalla. Haastavinta on löytää oma, toimiva tyyli”, Lahtinen toteaa.

Viulu rakennetaan kolmesta eri puulajista: kansi on kuusta, mustat osat ebenpuuta, ja sivuihin, kaulaan sekä pohjaan käytetään vaahteraa.

Ammattilainen tunnistaa kuitenkin tekijän kädenjäljen ja tyyliä on erilaisia.

”Eri maissa on erilaisia tekotyyliä, sillä opettajia on hyvin vähän. Tällöin

tekotavat periytyvät nuoremmille rakentajille, ja vanhojen viulujen historiaa on helpompi selvittää”, yrittäjä valottaa.

VANHA JA KALLIS ei kuitenkaan ole aina paras vaihtoehto, vanhojen soitinten hintaan kun on laskettu mukaan myös antiikkiarvo. Pelkän iän kuvitellaan usein parantavan soittimen ääntä.

”Viulut ovat siinä mielessä vähän kuin punaviini”, Lahtinen kuvailee hymyillen.

”Jos soitin on jo alun perin laadukas ja se säilytetään oikeaoppisesti, se todennäköisesti myös vain kypsyy iän myötä.”

Anne-Pauliina Rytkönen
jylkkari@jyy.fi

Käsityöhön siirrytään vasta aikuisena

ASIAKKAAT ostavat usein ensimmäisen käsityönä tehdyn viulun, kun siirtyvät isoon viuluun. Miellyttävä hankinta voi olla elinikäinen.

Tehdasrakenteinen soitin ei aina ole huono. Esimerkiksi lasten viulut vaihtuvat useasti kasvun myötä, eikä harjoitussoittinta kannata lähteä tekemään käsityönä edes rakentajan mielestä.

”Pienten viulujen kaikukoppa on pieni, ja sitä on vaikeampi saada soimaan kauniisti”, viulunrakentaja **Mika Lahtinen** kertoo.

Tehdasvalmisteiset viulut eroavat käsin tehdyistä paljon jo tekotapansakin

vuoksi. Ammattiipiireissä aitona käsityönä pidetään soitinta, jonka kaikki vaiheet ovat yhden henkilön työstämiä.

Toisessa ääripäässä ovat instrumentit, jotka valmistetaan kauttaaltaan koneistetusti. Yleisempää on kuitenkin, että tehdasrakenteisen soittimen osia on tehty käsityönä.

”Tehtaasta voi tulla hyvä viulu, muttei koskaan niin hyvää kuin huolellisesti käsin tehty viulu”, Lahtinen vakuuttaa.

Iäkkäimmät ja kuuluisimmat yhä käytössä olevat soittimet ovat 1600-luvulta. Vanhimmat käyttökelpoiset, mo-

dernit jouset ovat iältään nuorempia, 1800-luvun puolivälistä.

VIULUN KOTIHUOLLOSSA tärkeintä on puhdistaminen. Tähän riittää hyvin pehmeä liina, soittimen pintaan kannatta ei käyttää puhdistusaineita.

Kuljettamisessa on myös oltava tarkkana. Soitin ei kestä suuria lämmönvaihteluita, ja kovilla pakkasilla sen pintaan saattaa tulla halkeamia.

”Kun viuluun on panostettu jo hankittaessa, siitä pidetään yleensä hyvää huolta myös myöhemmin”, Lahtinen tietää.

Mika Lahtinen kävi viulunrakennuskoulunsa Englannissa.